

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **B. V.**, zast. advokátem Mgr. Alexandrem Vaškevičem, se sídlem AK Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2004, č. j. 60 Az 45/2004 – 10,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2004, č. j. 60 Az 45/2004 – 10, **se z r u š u j e** a věc **se mu v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 2. 2004, č. j. OAM-51/VL-10-04-2004, byla žádost o azyl žalobce zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 12. 2. 2004 žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, a to na předtištěném českém formuláři s rukou doplněnými rusky psanými údaji, přičemž z podání je patrné pouze komu je adresováno, kdo jej činí, označení žalovaného, označení rozhodnutí proti němuž směřuje. Další údaje jsou již psány rukou žalobce, a to patrně v jeho mateřtině, s uvedením data a podpisu.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 9. 3. 2004, č. j. 60 Az 45/2004 - 7, vyzval žalobce, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení odstranil vady podání ze dne 12. 2. 2004 a předložil překlad svého podání ze dne 12. 2. 2004 do českého jazyka, který je úředním jazykem, aby uvedl žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jakých konkrétních pochybení se žalovaný podle jeho názoru dopustil při zjišťování skutkového stavu nebo při právním posouzení věci, popřípadě jakých konkrétních vad řízení se žalovaný dopustil, apod. Současně poučil žalobce o tom, že nebude-li podání v uvedené lhůtě doplněno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne.

Žalobce výzvu převzal dne 10. 5. 2004, žalobu přesto nedoplnil. Krajský soud v Ostravě z tohoto důvodu usnesením ze dne 16. 6. 2004, č. j. 60 Az 45/2004 – 10, podání žalobce odmítl.

Proti výše uvedenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost. V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje z důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. e) a dále c) a d) s. ř. s. Stěžovatel napadá soudem stanovenou lhůtu k odstranění vad podání ze dne 12. 2. 2004. Připouští, že ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. délku lhůty nijak nespecifikuje, avšak podle jeho názoru by lhůta neměla být kratší, než lhůta uvedená v § 72 odst. 1 s. ř. s. Podle názoru stěžovatele měl soud vyzvat k odstranění vad podání a stanovit mu k tomu lhůtu, která nebude kratší než lhůta podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Soud I. stupně však takto nepostupoval. Stěžovatel vyslovil přesvědčení, že mu lhůta podle § 72 odst. 1 s. ř. s. a lhůta podle § 37 odst. 5 s. ř. s. ještě nepočala běžet, neboť byl k odstranění vad podání vyzván v rozporu se zákonem. Považuje napadené usnesení za předčasné a nemající oporu v zákoně.

Dále stěžovatel soudu vytýká porušení ustanovení § 64 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 18 o. s. ř., když uvádí, že soud neustanovil stěžovateli tlumočníka a stěžovatele poučil, nikoli v jeho mateřském jazyce. Krajský soud dle názoru stěžovatele porušil zásadu rovnosti účastníků řízení.

Za těchto okolností stěžovatel žádá, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Současně stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 16. 8. 2004 ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost.

Nejvyšší správní soud napadené usnesení přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje

cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel uplatnil stížnostní důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c), d) a e) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 písm. c) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Podle § 103 odst. 1 písm. e) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Vzhledem k tomu, že v daném případě se jednalo o odmítnutí návrhu, Nejvyšší správní soud se v dalším koncentroval na otázku, zda se krajský soud napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti v uvedeném směru.

Nejvyšší správní soud nesouhlasí s názorem stěžovatele uvedeným v kasační stížnosti, totiž s tím, že stěžovatel byl vyzván k odstranění vad podání v rozporu se zákonem. Soudem uložená 1 měsíční lhůta nebyla v daném případě nepřiměřená. Soudní řád správní neobsahuje v ustanovení § 37 odst. 5 žádnou lhůtu k opravě nebo odstranění vad podání. Z dikce tohoto ustanovení „předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví mu k tomu lhůtu“ zcela jednoznačně vyplývá, že jde o tzv. lhůtu „soudcovskou“, jejíž trvání závisí výlučně na uvážení předsedy senátu. Lhůtu jednoměsíční, která byla v tomto případě k odstranění vad stanovena, považuje Nejvyšší správní soud za zcela přiměřenou. V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 34/2003 – 42, kde konstatoval: „Délku lhůty k opravě nebo odstranění vad podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s. (resp. vad žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s.) zákon nestanoví; určí ji soud tak, aby byla přiměřená okolnostem konkrétního případu, t. j., aby v ní podatel mohl vady podání odstranit nebo opravit. Námitka podatele, že tato lhůta nesmí být kratší než dvoutměsíční lhůta pro podání žaloby stanovena v § 72 odst. 1 s. ř. s., nemá oporu v žádném ustanovení soudního řádu správního.“ V daném případě byla uložena lhůta k odstranění vad podání v délce 1 měsíce, nikoli jak tvrdí stěžovatel v kasační stížnosti, 15 denní, a je vzhledem k povaze úkonu, ke kterému stěžovatele vyzývala, zcela přiměřená. Nutno tedy uzavřít, že postupu krajského soudu, co se týká přiměřenosti ustanovené lhůty, nelze vytýkat jakékoliv pochybení.

Důvodnou však shledal Nejvyšší správní soud námitku stěžovatele, že byla porušena jeho zákonná práva v řízení o žalobě před soudem prvního stupně, když mu byla výzva k odstranění nedostatků jeho podané žaloby zaslána v českém jazyce.

Soudní řád správní neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu), bylo třeba postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Totéž platí, jde-li o ustanovení tlumočníka účastníku, s nímž se nelze dorozumět jinak, než znakovou řečí.

Z posledně citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo. Tento právní názor vyslovil Nejvyšší správní soud i v rozhodnutí 4 Azs 112/2004.

V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za to, že potřeba ustanovit stěžovateli tlumočníka v řízení před Krajským soudem v Ostravě najevo vyšla, přinejmenším ze skutečnosti, že již sama žaloba byla sepsána částečně v jazyce ruském, nelze tedy jinak než dovodit, že stěžovatel o ustanovení tlumočníka požádal. Jestliže krajský soud zastával názor, že podání (žaloba) stěžovatele neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., tím spíše pro něj musela vyvstat nutnost přeložit ruský psaný text, a to za účelem posouzení, zda žaloba je způsobila k projednání či nikoliv.

Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu Krajského soudu v Ostravě při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud pochybil, pokud v dané věci neustanovil stěžovateli tlumočníka. Vychází totiž z toho, že jestliže stěžovatel část žaloby sepsal v jazyce ruském, jde o situaci, v níž vyšla v řízení před krajským soudem najevo potřeba ustanovit tlumočníka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk. Na uvedených závěrech nemůže ničeho měnit ani ta skutečnost, že část podání byla sepsána v českém jazyce, neboť tato skutečnost sama o sobě nemůže ovlivnit závěr o splnění podmínek ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř., tedy závěr o tom, že v řízení vyšla najevo potřeba ustanovit tlumočníka.

Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že krajský soud tím, že ve věci neustanovil tlumočníka, ačkoliv tato potřeba vyšla v řízení najevo, nepostupoval v souladu s ustanovením § 18 o. s. ř., což ve svých důsledcích znamenalo, že při svém postupu nerespektoval zásadu rovnosti účastníků řízení v tomto ustanovení zakotvenou. Tím, že krajský soud nemohl posoudit tu část doplnění žaloby sepsanou v ruském jazyce, nebyly vytvořeny předpoklady pro posouzení toho, zda žaloba stěžovatele obsahovala náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s.

V dalším řízení se soud prvního stupně zaměří na nápravu vytýkaného pochybení, přitom volba prostředků bude záviset na úvaze soudu s ohledem na další vývoj procesní situace.

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. května 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu